

Мане або Моне: порівняння двох великих майстрів імпресіонізму

Анотація. У статті здійснено порівняльний аналіз творчості двох видатних художників 19-го століття – Клод Моне і Едуард Мане. Обидва митці стали визнаними в світовій історії живопису, проте їхні стилі та підходи до мистецтва суттєво відрізняються. Розглянуто їхні біографії, творчий шлях, техніку та вплив на мистецтво в цілому.

Ключові слова: Клод Моне, Едуард Мане, імпресіонізм, реалізм, живопис, мистецтво 19-го століття.

Abstract. The article provides a comparative analysis of the work of two outstanding artists of the 19th century – Claude Monet and Edouard Manet. Both artists became recognized in the world history of painting, but their styles and approaches to art are significantly different. Their biographies, creative path, technique and influence on art as a whole are considered.

Keywords: Claude Monet, Edouard Manet, Impressionism, Realism, painting, 19th century art.

Постановка наукової проблеми. 19-е століття відзначилось великими змінами в мистецтві. Два імені, які вирізняються серед інших, – це Клод Моне та Едуард Мане. Обидва були майстрами, які змінили течію мистецтва та залишили надовго свій слід в історії живопису. Проте, їхні підходи та стилі суттєво відрізняються. Питання, яке розглядатиметься у статті, – які основні відмінності і спільні риси в їхній творчості і чому обидва митці визнані світовими геніями свого часу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання порівняння творчості Моне і Мане вже стали об'єктом численних досліджень і публікацій. Багато науковців звертали увагу на різницю між імпресіонізмом, яким славиться Моне, та реалізмом, що був важливим аспектом творчості Мане. Вони досліджували специфіку їхніх колоритів, технічних прийомів та взаємного впливу.

Мета і завдання статті. Метою цієї статті є порівняння життя і творчості Клода Моне і Едуарда Мане для визначення того, як їхні різні підходи вплинули на розвиток мистецтва 19-го століття.

Виклад основного матеріалу. Клод Моне (1840-1926 рр.) та Едуард Мане (1832-1883 рр.) були сучасниками, але їхні підходи до мистецтва суттєво відрізнялися.

Плутанина прізвищ двох визнаних майстрів, Клода Моне і Едуара Мане, стала гумористичним символом всього імпресіонізму. Існує кумедний вислів «Моне – плями, Мане – люди».

Моне став піонером імпресіонізму, створивши світлі, насичені кольори та відображаючи миттєвість моменту. Він часто працював над серіями картин, досліджуючи зміну світла та атмосферних умов. Як відомо, Клод Моне писав один і той же вид (пейзаж) у різний час доби – такі його серії пейзажів «Копиці сіна» та «Руанський собор». Використовуючи недбалі мазки, Моне писав поле, що колишеться від вітру, і вулицю Парижа заповнену рухом. Він чудово вмів передати на полотні і спекотне марево літнього дня, і вологий сніг м'якої французької зими. Здається, що ранні роботи Моне цілком традиційні, їхній живопис свідчить про зв'язок з мистецтвом Курбе і барбізонців. У них ще присутні людські фігури, які в подальшому все більше перетворюються на стаффаж і поступово зникають з його картин. У 1870-х роках Моне цілком присвятив себе пейзажу і відтоді остаточно склалася імпресіоністична манера художника.

Митець обожнював природу. Простий селянський будиночок в Жіверні, декоративний сад навколо нього були джерелом натхнення для художника протягом останніх тридцяти років його життя. Відомо, що японський місток у саду К. Моне змалював у 18 варіантах, водоймище з білим лататтям – у 13 картинах, водяні лілії – на 48 полотнах. Багаторазово повторюючи певний мотив у променях світла в різний час дня, митець змінив загальноприйняте уявлення про картину як про закінчене самодостатнє художнє явище.

Натомість Мане навпаки був прихильником реалізму. Він зображував реальність в більш деталізованому та точному стилі, відзначаючи соціальні та політичні аспекти свого часу. Мане славився здатністю спрощувати деталі і вільно використовувати мазки пензлем. Велика частина його творів мистецтва присвячена сценам у кафе і зображує образ життя вищих ланок суспільства. Багато робіт художника натхненні дозвіллям: спостереженням за громадським життям в усіх класах, від буржуазних скачок до пияцтва повій, паризькими вулицями і сценами катання на човнах. Його полотна, такі як «Олімпія» (рис. 1) і «Сніданок на траві» (рис. 2) викликали суперечки і скандали, оскільки вони відхилилися від традиційних стандартів краси та моралі.

Рис. 1. Olympia (Manet)

Рис. 2. «Сніда́нок на траві»
(фр. Le déjeuner sur l'herbe)

Ще однією відмінністю було ставлення до сучасників. Моне вивчав світ навколо себе і зображував своїх друзів, родину та натурщиць у своїх роботах, демонструючи їхню натуральність і співчутливість. Мане був відчуженишим і зберігав відстань від своїх моделей, а його роботи дещо холодні та об'єктивні.

Обидва митця залишили великий вплив на своїх наступників. Моне сприяв розвитку імпресіонізму, який став одним із найважливіших рухів у світовому мистецтві. Його техніка та вміння передавати світло мали велике значення для подальших художників. З іншого боку, Мане відкривав нові шляхи в розвитку реалізму та зображення життя після французької революції.

Цікаві факти про Клода Моне:

1. Він винайшов термін «імпресіонізм». Назва цього художнього стилю виникла після того, як Моне назвав свою картину «Враження. Схід сонця» (*Impression, soleil levant*) (рис. 3) на виставці 1874 року, інспірований розглядом ранкового виду на порт Ле Гавр. У роботі Моне не намагається відтворити дійсність, наслідувати природу, а прагне передати своє власне враження від неї. З точки зору академічного живопису картина груба і неохайна, фігури ледь намічені. Моне демонструє колористичний взаємозв'язок синьої води та сходу, яскраві рефлекси на вранішнім морі.

Рис. 3. «Враження. Схід сонця» (*Impression, soleil levant*)

2. Моне був одержимий малюванням водяних лілій. Він створив більше 250 картин, зображаючи ці квіти в своєму саду в Живерні, включаючи відому серію «Водяні лілії». Картини становили головний предмет творчих зусиль художника в останні тридцять років його життя. Багато з робіт були створені, коли Моне вже хворів на катаракту.

Рис. 4. Water Lilies, 1922,
Toledo Museum of Art

Рис. 5. Blue Water Lilies, 1916-1919,
Музей д'Орсе

3. Моне робив ставки на точну передачу світла і атмосфери. Він часто малював одні і ті самі сцени в різний час доби, фіксуючи зміни в освітленні та атмосферних умовах.

Цікаві факти про Едуарда Мане:

1. Мане був відомий своєю непохитною вірністю реалізму та деталізації в малюнках. Він використовував гладкі та докладні мазки фарби для створення живописних сцен із реалістичними деталями.

2. Його кар'єра художника розпочалася у дуже молодому віці. У віці 17 років Мане вирушив до Парижа, де став стажером у студії Густава Курбе та швидко здобув славу завдяки своєму таланту.

3. Мане був інтелектуалом та літературним критиком. Він був членом літературного та художнього кола Парижа і був близьким другом великих літераторів, таких як Еміль Золя та Гюстав Флобер.

Висновки. Клод Моне і Едуард Мане, абсолютно різні в своєму підході до мистецтва, обидва залишили великий слід в історії живопису. Моне, імпресіоніст, започаткував новий стиль, що був прагматичним виразом сприйняття світу через кольори та світло. Картина «Враження» дала назву імпресіонізму – цьому прекрасному стилю в мистецтві. Імпресіонізм – це явище нового підходу до живопису, новий погляд. Цей напрям у мистецтві відкрив очі і художникам, і глядачам на колір і світло в природі, перевернувши рутину академічних правил.

Мане, у свою чергу, відкривав нові шляхи в розвитку реалізму, які були важливими для подальшого розвитку мистецтва.

Обидва митці заслуговують нашого визнання та вивчення, оскільки їхні роботи не тільки вражають красою, а й допомагають нам краще зрозуміти еволюцію мистецтва та культури 19-го століття.

Список використаних джерел:

1. Ворона І.М. Дослідження життя та творчого шляху великого французького художника імпресіоніста Клода Моне / наук. керівник Н.М. Литвиненко. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/11923/1/NRMSE2018_V1_P261-262.pdf.

2. Яценко Т.О. Імпресіонізм у світовому образотворчому мистецтві. Шкільна лекція у структурі літературного спецкурсу «Художня література в контексті світової культури». *Українська мова і література в школі*. 2011. № 3 (89), С. 26-30.

2. Моне и Мане: история дружбы мастеров импрессионизма. URL:

<https://dzen.ru/a/XYyjDW0pwQCuVCpi>.

3. Медведєва К.В., Зінько О.В. Український імпресіонізм. Вінницький національний технічний університет. URL:

<https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/allhum/allhum2020/paper/download/9020/7434>.

4. 10 шедеврів Едуарда Мане. URL: <https://vogue.ua/article/art-amp/10-shedevrov-eduarda-mane-39414.html>